

Rotterdams Inferno

Op een vroege morgen

Petra van Engelenburcht

Opgedragen aan;

Volodymyr Zelensky en het geweldige volk van Oekraïne.

Volodymyr was eens komiek, acteur en auteur, maar toen de situatie in zijn land verergerde werd hij politicus. 20 mei 2019, werd Volodymyr gekozen tot president en hoopte zijn land een veilige toekomst te kunnen bieden. 24 februari 2022, viel Poetin Oekraïne binnen. Met groot oorlogsgeweld probeert Rusland Oekraïne op de knieën te krijgen.

Gelukkig krijgen Volodymyr en de bewoners van Oekraïne grote steun vanuit andere landen, zoals wij ooit, want niemand wil het vreselijke drama van de Tweede Wereldoorlog opnieuw meemaken. Maar Vladimir Poetin is gewetenloos, harteloos en meedogenloos in zijn poging Oekraïne te veroveren.

Laten we Zelensky en de Oekraïners niet vergeten, laten we geen ander land in oorlogsgeweld gevangen, vergeten, en waar we kunnen, onze hulp en steun schenken, tot er eindelijk vrede is. Een mooier geschenk is er niet

Schrijver: Petra van Engelenburcht.

Coverontwerp: Tristan

ISBN: 9789403679327

©Petra van Engelenburcht.

1 EEN ROTTERDAMSE FAMILIE.

Rotterdam, negen mei, half tien s 'avonds. In een gezellig café staat een radio naast de toog en het gele lamplicht weerkaatst in kasten vol glazen, flessen drank en kop en schotels. De radio staat zachtjes aan en er speelt muziek, maar niemand luistert. Aan de tafels zitten talloze stamgasten zich op te winden over mogelijke oorlog. Ze roepen leuzen uit en slaan met hun vuist op tafel. Ze brullen wat zij niet allemaal zouden doen als de Duitsers het wagen hun neuzen te laten zien in hun mooie Rotjeknor.

Achter de toog staat Anton Bijsterveld. De reus van een kerel heeft oranje haar en grijsgroene ogen. In zijn zwarte pak lijkt hij zo stevig als een brandkast. Met gemoedelijke glimlach tapt hij glazen bier vol, het praten over een mogelijke oorlog met Duitsland maakt dorstig.

Anneke Bijsterveld, zijn oudste dochter, zet de glazen op een dienblad. Ze is een knap meisje met opvallend vuurrood haar in een knot en stralend blauwe ogen. Haar slank figuur in zwarte jurk met wit schort erover, net als haar blote kuiten, trekken heel wat mannenogen, terwijl ze het bier rondbrengt. Bij een tafel wordt ze jubelend ontvangen en de mannen proosten haar lachend toe.

Anneke wordt afgeleid als de muziek verzwijgt, want de presentator begint het laatste nieuws te vertellen.

Meteen haast ze zich naar de radio en drukt het lege dienblad tegen zich aan. Ze luistert aandachtig tot er weer muziek begint. De smartlap die nu gezongen wordt, maakt haar niets vrolijker...

Ziet gij die grijsaard daar
Starend in het rond
Vermagerd van verdriet
Zijn zoon niet vond
Ginds in die drage sloot
Dar ligt zijn jongen dood
Naast hem ligt zijn geweer
Geen kogels meer
Ziet gij die graven daar
Een offer rijk
Daar zwaait dood zijn staf
Van lijk tot lijk
En menig jonge held
Op 't slagveld neergeveld
Slaapt er de dood in het graf
Soldaat, slaap zacht...

Brrr, huiverend draait Anneke zich af. Haar verloofde Johan is bij de marine en als hij zal sneuvelen?

Anneke kijkt met een ruk om, meteen klinkt er oorverdovend gerinkel en gekletter van glas dat kapot valt op de houten vloer. Alle vrolijkheid en brallerige praatjes verstommen aan de tafels en een jong meisje kijkt verschrikt neer op de brei van gebroken glazen aan haar voeten.

‘Kijk toch eens uit, verdikkeme!’ Anneke kijkt naar de scherven en haar ogen spuwen vuur terwijl ze op haar zusje afbeent. Boos geeft ze haar een mep tegen haar hoofd. ‘Sta toch niet altijd te dromen.’

‘Ja maar.’ Pruilend wrijft het meisje door haar kastanjebruine krullen, ‘jij, jij...’ Anneke stamp met klikkende hakken weg. Ria kijkt haar zus pruilend na en wrijft haar gloeiend oor. Waarom moet zij haar toch altijd slaan?

Het meisje kijkt verlegen rond als de stamgasten joelen en sommigen klappen zelfs.

Ria laat wel vaker een dienblad uit haar handen vallen, maar nu kon ze er echt niets aan doen. Anneke stond bij de radio naar het nieuws te luisteren. Zij moest ineens zo nodig gaan lopen, net dat Ria er met de leeggedronken glazen aankwam. Pruilend kijkt het meisje op het lege dienblad in haar handen neer. “De witte Koe, Sinds 1678,” staat erop. De stamgasten kijken lachend naar het lieve ding. Ria ziet er leuk uit in haar blauwe jurkje met witte bloemetjesprint en wit schortje erover. Haar lange bruine haren krullen om haar knappe gezichtje en haar zeegroene ogen kijken verlegen rond.

De stamgasten lachen niet meer, ze draaien zich snel af en praten gehaast verder, want Katharina Bijsterveld komt er bijstaan en ze zet haar handen in haar zij, fenomenaal in haar zwarte jurk, met op haar borst een grote gouden broche van een koe. Haar ogen bliksemen en haar mond vertrekt, als Kaatje op haar

onhandige dochter neerkijkt. “Jij bent ook nooit van nut,” snauwt ze. ‘Altijd moet je wat uit je poten laten vallen.’

Verontschuldigend kijkt Kaatje de gelagkamer rond. ‘Wat moet je nou met zo een kind? Net veertien en nu al een lastpak van hier naar Vlissingen.’

Ria voelt haar wangen gloeien en buigt verlegen haar hoofd. Ze kijkt naar de punten van haar bruine schoenen en merkt nu pas dat haar ene sok afgezakt is. Snel trekt ze die omhoog en gluurt verlegen naar de bar. Daar staat haar vader. Anton ziet er in zijn zwarte pak imposant uit en lijkt hij de hele ruimte op te slokken. Vaders oranje haren glanzen in het lamplicht en zijn groene ogen kijken bemoedigend. Anton knipoogt zijn dochter toe, waarna hij doorgaat bier te tappen.

Gelukkig, hij is niet boos. Ria voelt zich er opgelucht om, want haar vader is alles voor haar en ze weet het zeker. Haar vader is pas echt een toren. Zo worden immers helden genoemd in Rotterdam. En verder, dat weet ze ook heel zeker. Heksen bestaan en haar zus is er eentje!

Katharina zet met een plof een emmer op de houten vloer, ze rukt Ria het dienblad uit haar handen en stopt er een stoffer en blik voor in de plaats terug. ‘Ruim dat op, sufferd,’ sist ze haar toe. ‘Snel een beetje!’

‘Nou...’ Ria zakt gekwetst door haar knieën. Anneke zou dat op moeten ruimen, het is haar schuld, maar nee hoor. Haar zus staat alweer achter de tap en maakt grapjes met klanten. Anneke is al 17 en voelt zich heel wat. Dat laat ze aan alles merken. Nijdig

kijkt het meisje naar haar oudere zus. Anneke is erg knap met haar vuurrode haren en blauwe ogen. Die kleur haar heeft ze van vader, de blauwe kleur ogen van hun moeder. Ria lijkt met de kleur haren meer op haar moeder die haar donkerbruine haren altijd in een knot draagt. Ze heeft wel dezelfde kleur ogen als Anton en daar is ze erg blij mee.

De radio verstomt de muziek. “Van harte welkom, beste luisteraars,” klinkt de gedegen stem van de omroeper. “Het is maandag 9 mei en 10 uur avonds. Hier spreekt uw omroep tot u met extra nieuws...”

Anneke haast zich opnieuw naar de radio. Sinds haar verloofde werd gemobiliseerd, is ze als de dood dat er oorlog komt. Dat haar Johan moet gaan vechten. Een koor begint te zingen...

'T is plicht dat iedere jongen Voor de
onafhankelijkheid
Van zijn geliefde Vaderland
Zijn beste krachten wijdt.
Hoezee, hoezee voor Nederland, hoezee.
Voor koningin en vaderland
Waakt iedere jongen mee
Voor koningin en vaderland Waakt
iedere jongen mee...

‘Zet eens een vrolijker moppie op,’ brult een branieschopper naar de toog. ‘Die oorlog komt me de neus uit.

Ik wil muziek!’

Kaatje zet zich pontificaal voor de radio met de handen in de zij.

‘Wie denkt te bepalen wat erop is, kan maar beter snel maken dat ie wegkomt,’ snauwt ze. ‘Nou je kop dicht, ik luister dit!’

Het wordt meteen muisstil. Ria veegt de scherven bij elkaar en loopt met de volle emmer en stoffer en blik langs de tafels, ze moet naar de keuken om de scherven weg te gooien.

‘Hee, daar is mijn lekkere hittepijtte.’ Lachend grijpt een van de stamgasten haar beet en Ria voelt een arm om haar middel glijden en ze wordt tegen zijn grijze stoffen jas gedrukt. Klaas Oosterbrink knuffelt haar met zijn grote borstelsnor en drukt zijn wang tegen die van haar. ‘Geef me ’s een kussie, lekker ding,’ lacht hij.

‘Effe lekker zoenen, dat mag toch wel?’

Met een vette knipoog laat hij haar in zijn andere hand een dubbeltje zien. Hij stopt dat in de zak van het schort, maar zijn hand glijdt erin door en kriebelt haar onder de buik! Om hen heen wordt gelachen.

‘Héé!’ De verontwaardigde brul laat meteen alle grijnzen van de stamgasten om hen heen wegvagen en het wordt stil. ‘Haal je vuile poten van mijn dochter, stuk ongeluk!’ Anton Bijsterveld maakt zich breed met zijn handen op de bar en leunt naar voren. Zijn blauwe ogen nijpen dreigend samen, ‘of moet ik soms naar je toekomen?’

Klaas weet niet hoe snel hij zijn arm om Ria’s middel los moet trekken.

‘Meteen naar je kamer, jij, het is al veel te laat,’ bast de stem van haar vader. Ria voelt haar wangen gloeien, omdat iedereen naar haar kijkt en haast zich weg.

Achter haar hangt diepe stilte.

‘Als ik ook nog ook maar één keer merk dat de een of andere stiekemerdenkt met mijn dochters te donderjagen, dan trek ik die eigenhandig z’n kop van zijn romp,’ grommelt Anton met zijn lage stem. ‘en jij vuile smeerpomp,’ woest kijkt hij Klaas aan, ‘eruit! Zijn hand wijst zo bevelend als bij het laatste oordeel. ‘Laat ik nooit meer zien dat je ook maar een poot hierbinnen durft te zetten, jij smerige galbak, of...’

‘Maar, maar, het was maar een geintje,’ probeert Klaas het te vergoelijken.

‘Jij hebt niet met je poten aan mijn dochter te zitten,’ snauwt Anton. ‘Eruit!’

Anneke neemt de lastpak vol minachting op. Die vent zit haar ook altijd te bevoelen en haar zusje weet gelukkig niet eens wat die smeerlap wil. Anton ziet er in zijn zwarte pak zo streng als een rechter uit en Klaas gaat zuchtend staan. Hij weet wat wijsheid is, voor uit het café geholpen te worden met een flinke schop. Het is doodstil en het geluid van de radio dringt tot iedereen door. Klaas blijft aarzelend staan als hij merkt niet meer alle aandacht te hebben...

‘Aan de grenzen.’ De nieuwslezer vertelt met verheven stem, dat hun jongens, zij aan zij, paraat staan. Dat het er nog steeds niet naar uitziet dat het aan Duitse zijde oorlogszuchtig is.

Opgelucht loopt Anneke naar de bar en schenk citroentjes in kleine glaasjes.

Kaatje hangt met de ellenbogen over de bar, druk in gesprek met mevrouw Draaier van de visboer en hun vriendin Margo Beijer van de stoffen en naaigarnituren zaak. Van deze buurvrouwen zijn ook zonen gemobiliseerd. Anneke zucht diep, ook haar broer Gerrit is gemobiliseerd. Toch maakt ze zich niet zulke zorgen over hem als over haar verloofde. De radio speelt weer muziek en Klaas merkt weer de aandacht te krijgen, hij wou net weer gaan zitten. ‘Luister jij stuk gal!’ Anton is het voorval niet vergeten. ‘Als jij nou niet as de duvel oprot, kom ik je halen!’

Klaas probeert de verbanning met geintjes af te wenden, maar Anton is pislink.

‘Eruit!’ Zijn vinger wijst bevelend en Klaas haast zich weg.

Anneke schudt haar hoofd. Daar gaat weer een goede stamgast, want hun vader is zo beschermend naar Ria.

Zo beschuttend was hij nooit naar haar, maar Anneke kan zich wel redden. Haar zus is een dromertje.

Kaatje bemoeit zich er niet mee, maar al lijkt ze druk in gesprek, ze houdt alles in de gaten, is aan haar vernauwde ogen zien, Klaas is bij haar ook niet meer welkom.

Anneke deelt citroentjes uit aan de vrouwelijke gasten. Daarna weer bier voor de dorstige mannelijke stamgasten. Ondertussen blijft haar hoofd malen vol bezorgdheid om Johan, Een gouden ring om haar vinger glinstert bij elke beweging. Anneke glimlacht als ze het zich herinnert. Verleden jaar, vlak na de

mobilisatie kwam Johan op haar af en liet haar het doosje zien. Johan keek zo verlegen, toen hij zei... 'Ik wou even zeggen dat ik je al tijden erg leuk vind,

Anneke Bijsterveld, wil je met me trouwen?'

Kaatje was in alle staten, want Anneke was toen maar net zestien, maar vader heeft het toegestaan. 'Die jongen gaat het leger in en voor ons vechten,' zei

Anton. Als Johan uit het leger komt is Anneke achttien, dat is oud genoeg voor een verloving.'

'Nou, ik bepaal wel wanneer ze mogen trouwen,' zei moeder, en tegen Johan. 'Laat ik niet merken dat je mijn dochter onder de rokken zit, of ik schop je eigenhandig de majem in!'

Anneke begon meteen met haar uitzet en borduurt elk vrij moment ijverig lakens en kussensloppen met mooie bloemen. Van moeder krijgt ze straks na het huwelijk serviesgoed en wat meubeltjes. Er staat genoeg op zolder van erfenis van oma en tantes. Ze mag zelfs de oude bruidsjurk van tante Bea hebben, die moet alleen even vermaakt worden. Anneke denkt vol verlangen aan haar bruiloft.

Aan het eind van de toog verheft Kaatje haar stem tegen de buurvrouwen. Hun moeder klinkt vol bezorgdheid over haar broer nu hij gemobiliseerd is. Maar Gerrit kan haar niets schelen, Johan is voor haar het belangrijkste.

'Ach gut, onze Gerrit,' Kaatje schudt haar hoofd. 'Dat is nou zo'n lieverd. Hij kan zo prachtig tekenen en hij schrijft zulke

mooie gedichten. Hij speelde elke zondag piano voor de zondagschool, en zo een lieve jongen sturen ze nou het leger in.’ Mevrouw Draaier en Margo Beijer zeggen niets, maar kijken elkaar aan. Zij weten precies wat voor een jongen die Gerrit is. Daar is het leger prima voor, dat zal ‘m die verwijfde maniertjes wel afleren.

Kaatje verzwijgt aan haar buurvrouwen wat haar zoon meer doet, al maakt ze zich er best zorgen over. Ze heeft zich nu al een paar keer verbaasd over het plakboek dat Gerrit onder zijn matras verbergt. Wat moet haar zoon nou met een plakboek dat hij. “Mooiste mannen,” heeft genoemd en het zit vol foto’s van filmsterren en sporters.

Als haar jongen uit het leger is, moeten we maar een leuk meisje voor hem zoeken, besluit ze.

Ineke, de dochter van de visboer had altijd al een oogje op haar zoon en is nog vrij. Eens polsen of zij zich misschien met Gerrit wil verloven, dan hebben ze na de mobilisatie twee huwelijken! Als er nou maar geen oorlog komt, daar neemt Kaatje maar een tweede Citroentje op. ‘Oh, alle duivelse katers.’ Kaatje snuffelt geërgerd. Ze haast zich naar de keuken, want er staat iets aan te branden.

Ria heeft de scherven in de afvalton buiten gegooid en het meisje stapt met de lege emmer de keuken in. Daar is haar moeder druk met kroketjes bakken in een pan met olie. Ze schept alvast mosterd in bakjes. ‘Als je dat afgewassen hebt, kun je naar je

kamertje,' zegt Kaatje gehaast. 'Morgen hebben we een grote was te doen. Schiet op. Het is al bijna half elf.'

Er staat al een grote fluitketel te dampen voor warm water en haar ogen worden groot, terwijl Ria het aanrecht opneemt dat kreunt onder de last van borden, kopjes en schoteltjes, thee en koffiekannen en glazen, glazen, glazen! Gelukkig komt er hulp. Willeke Jansen is er vast bij geroepen en ze stapt in de keuken. Zij bindt snel een schort voor haar blauwe jurkje met witte stippeltjes. 'Ik was af,' zegt ze bemoedigend, 'jij droogt.'

Het mollige blonde meisje pompt koud water in de gootsteenbak. Ze mixt dat uit de fluitketel met het kokendhete water tot er damp van afslaat. Ria bedenkt dat Willeke echt aardig is en ook enorm ijverig. In snel tempo haalt ze de glazen door het sop. Ria droogt af en zet alles op de houten tafel in het midden. 'Op een dag, hé.' Willeke kijkt Ria opgewekt aan. 'Dan heb ik eindelijk mijn eigen zaak. Dan hoef ik niet meer af te wassen.'

Ria weet dat Willeke een kapsalon wil openen. 'Oh, dat lijkt me dolletjes,' zegt ze opgewekt. 'Mag ik dan bij jou komen werken?'

'Natuurlijk lieverd, ik kan wel een leerling-kapster gebruiken,' knikt Willeke opgewekt en begint vrolijk te zingen. 'Een karretje op de zandweg reed.' Ria zingt mee terwijl ze afdroogt, toch is ze niet echt blij. Het is helemaal niet leuk de jongste te zijn van een familie die een café hebben. Al vanaf dat ze klein was moest ze meehelpen. Ria vindt daar niets aan, maar het is hoe het is.

Haar ouders hebben het café en hun kinderen hebben te bedienen.

De gevelsteen boven de deur van hun café De Witte Koe, laat een grote witte koe zien, verweerd door de tijd. Daaronder het jaartal 1678. Vader tilde haar toen ze nog klein was op naar de koe, dan mocht ze voelen naar de pijl die de koe in haar billen had, want er hoort een heel verhaal bij. Vroeger werd de veemarkt op de grote pleinmarkt gehouden. Uit die tijd dateert ook nog de deur van het café die uit twee delen bestaat. Het onderste gedeelte kan dicht zodat er geen vee naar binnen kan lopen, maar dat gebeurde nou net wel. Er ontsnapte een koe op de markt die hun café binnen vluchtte en een vreselijke heibel trapte. Ze verwondde vijf stamgasten en maakte alle stoelen kapot.

De stadswacht moest erbij komen om de koe dood te schieten met hun kruisbogen. De eerste pijl raakte de koe in haar bil. Daardoor sprong ze wel een meter hoog en kwam boven op een tafel terecht.

‘Zo, ga jij maar,’ klopt Willeke Ria op haar schouder als het laatste kopje is afgedroogd. ‘Ik ruim wel in de kasten.’

Ria is blij dat ze weg mag, want eigenlijk heeft ze al een poosje buikpijn.

Gehaast stapt ze door de deur de hal in, hier is de gang van het woongedeelte. Links is hun voordeur, in het midden van de gang de trap omhoog. Daaronder zit de gangkast, maar die is een stuk kleiner geworden, want onder de trap zit tegenwoordig een hokje met een deur. Dat is de wc. Verleden jaar heeft vader de wc laten